

אגדת היום

עיונים ומחשבות סביב אגדות הגמרא בדף היומי

נדה עג | כל השונה הלכות בכל יום

הבנייה היומית

האמרה המוכרת הזו, שנכנסה גם לתפילת שחרית, נבחרה להיות זו שחותמת את התלמוד הבבלי. במה היא זכתה? למה זו שורת הסיום של הגמרא? אפשר לענות בפשטות שעם סיום כל ההלכות, מזכירים לנו כמה חשוב ללמוד הלכות באופן קבוע. אולי הגמרא מספרת לנו את מעלתנו אחרי שעברנו על כל הגמרא (במיוחד אם למדנו דף מדי יום), ואולי היא מזכירה לנו שגם אם סיימנו – עלינו להמשיך ולשנות יום אחר יום.

אפשר להסתפק בתשובה זו, אלא שאמרה זו מופיעה במקור נוסף ומעניין. במסכת מגילה (כח ע"ב) נעזר ריש לקיש באדם בלתי מוכר כדי לחצות שלולית של מים. תוך כדי החצייה מגלה ריש לקיש שאותו אדם למד ארבעה סדרי משנה, ומזדעזע מהעובדה שהוא נעזר באדם חכם כל כך. אותו אדם מתעקש לשמש את ריש לקיש, וריש לקיש מצידו מלמד אותו את ההלכה שלפיה בנות ישראל החמירו על עצמן בענייני נדה ("חומרא דרבי זירא"). לאחר מכן מביאה הגמרא את האמרה שלנו.

קשה להתעלם מהעובדה ששני האזכורים של אמרה זו מופיעים בהקשר של דיני נדה, אבל מה משמעות הקשר? אפשרות אחת היא שריש לקיש רצה לסייע לאדם שלמד רק ארבעה סדרים, ואפשר לנחש שאחד מהסדרים שלא למד היה טהרות (כפי שמצינו במקרים אחרים). ריש לקיש מעניק לו מעין קיצור דרך – עד שתלמד את כל סדר טהרות, דע לך את ההלכה המעשית החשובה ביותר בסדר זה. בפועל, חומרה זו חוסכת הרבה שאלות על מצבי ספק בדיני נדה. לפי אפשרות זו, לכאורה, מי שהתקשה בלימוד מסכת נדה – לפחות שיכיר את ההלכות המעשיות.

אולם **המהרש"א אומר ההפך לגמרי**. העובדה שמחמירים באופן גורף בעניין זה, גם במצבים שבהם אין צורך להחמיר לפי דין התורה, אכן עשויה להפוך את לימוד מסכת נדה למיותר – למה ללמוד את כל הדינים, אם בסוף

ההלכה היא להחמיר? בשני המקרים באה הגמרא להבהיר: איננו לומדים הלכה רק כדי לדעת מה לעשות בפועל. אנו לומדים את כל המצבים, לפי כל הדעות, גם אם לא תהיה לכל אלה השלכה מעשית. השונה הלכות בכל יום אינו רק יודע טוב יותר מה לעשות, אלא אף בונה את נפשו ואישיותו, עד שהוא נעשה בן העולם הבא.

הלימוד היומיומי, אפילו בנושאים קשים כמו דיני נדה, ואפילו בתחומים שבהם בכל מקרה ההלכה מחמירה, מקלה או אינה רלוונטית בימינו, מעצב את הלומד. וכיוון שהוא סולל לו דרך בטוחה, שנבנית יום יום, מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

נ"ב. חשוב לציין, במיוחד בבמה העוסקת באגדות שבתלמוד, שהאמרה מדגישה זאת בנוגע ללימוד ההלכות. וזה המקום להזכיר שעם כל הכבוד לאגדה ולחשיבותה, אין תחליף ללימוד הלכה למעשה. לא רק מצד הידע מה לעשות, אלא גם מצד עיצובו של עמוד שדרה יציב ואיתן בדרכה של תורה.

תנא דבי אליהו:

כל השונה הלכות בכל יום - מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר: הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות. הדרן עלך מסכת נדה, ויישר כוח עצום לכל מסיימי הש"ס!